

Fylkesmannen i Troms og Finnmark

Romssa ja Finnmárkku fylkkamánni
Tromssan ja Finmarkun maaherra

Vår dato:

14.10.2020

Vår ref:

2019/14255

Deres dato:

Deres ref:

Rana kommune - postmottak

Saksbehandler, innvalgstelefon

Anders Tandberg, 78 95 03 34

Avgjørelse i klagesak - Forskrift om snøskuterløyper i Rana kommune - løype 1 fra Umbukta til riksgrense Sverige

Vi viser til brev fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) av 16. desember 2019 (ref. 19/6219-2) hvor Fylkesmannen i Troms og Finnmark ble oppnevnt som settefylkesmann jf. forvaltningsloven § 9 andre ledd jf. kgl.res. 10.11.1988. Bakgrunnen for oppnevning av settefylkesmann i klagesaken var at Fylkesmannen i Nordland anså seg som inhabil til å behandle saken jf. forvaltningsloven (fvl) § 6 andre ledd.

Saken gjelder klager fra Rana turistforening (nå Polarsirkelen turlag) og Naturvernforbundet i Rana og omegn på Rana kommunestyres vedtak 12. februar 2019 om endringer i forskrift om snøskuterløyper vedrørende løype 1 Umbukta til riksgrensen mot Sverige (se vedlegg 1).

Vi beklager den lange saksbehandlingstiden. Dette skyldes stor saksmengde hos oss. Kommunens vedtak er ikke gitt oppsettende virkning, og forskriften har dermed vært rettskraftig.

Fylkesmannens vedtak

Fylkesmannen i Troms og Finnmark truffet følgende vedtak:

Fylkesmannen tar ikke klagen fra Naturvernforbundet i Rana og omegn av 4. mars 2019 og Rana turistforening (nå Polarsirkelen turlag) av 9. mars 2019 til følge. Fylkesmannen stadfester med dette Rana kommunes vedtak truffet av kommunestyret i sak 7/19 den 12. februar 2019.

Sakens bakgrunn

Rana kommunestyre fattet den 12. februar 2019 i sak 7/19 vedtak om endring av traseen for snøskuterløype 1 fra Umbukta til riksgrensen mot Sverige. Rådmannen innstilte på at løypa ikke ble opprettet.

Kommunestyrets vedtak ble påklaget av Naturvernforbundet i Rana og omegn i brev 4. mars 2019 og av Rana turistforening (nå Polarsirkelen turlag) i brev 9. mars 2019.

I sin underinstansbehandling av klagen i sak 7/19 den 3. september 2019 opprettholdt kommunestyret eget vedtak i sak 7/19. Rådmannen innstilte på at klagen ble tatt til følge.

E-postadresse:
fmtpost@fylkesmannen.no
Sikker melding:
www.fylkesmannen.no/melding

Postadresse:
Postboks 700
9815 Vadsø

Besøksadresse:
Strandvegen 13, Tromsø
Damsveien 1, Vadsø

Telefon: 78 95 03 00
www.fylkesmannen.no/tf

Org.nr. 967 311 014

Fylkesmannens kompetanse

Kommunestyrets vedtak om snøskuterløype kan påklages til Fylkesmannen, jf. nasjonal forskrift § 4a siste ledd første punktum. For klagebehandlingen gjelder forvaltningsloven kapittel VI tilsvarende med visse unntak, jf. forskriften § 4a siste ledd andre punktum.

Fylkesmannens kompetanse i klagesaker fremgår av fvl. § 34. Fylkesmannen kan prøve alle sider av saken, herunder saksbehandlingen, lovanvendelsen og skjønnsutøvelsen. Fylkesmannen kan også ta opp forhold som ikke er nevnt i klagen. Det skal ved behandlingen av saken legges vekt på hensynet til det kommunale selvstyret ved prøvingen av det frie skjønn, jf. fvl. § 34 andre ledd.

Om overprøving av kommunens skjønn i klagesaker etter nf. § 4a har Klima- og miljødepartementet (KLD) uttalt følgende i brev 4. oktober 2017 til Fylkesmannen i Troms:

«Bare der kommunens vektning av de ulike hensynene er klart uforholdsmessig – for eksempel der kommunen har sett helt bort fra de hensyn loven sier den skal vektlegge eller avveiningen ut ifra den konkrete situasjonen fremstår svært urimelig i disfavør disse hensynene, er det etter departementets syn grunnlag for å oppheve vedtaket.»

Fylkesmannens vurdering

Vi vil først ta stilling til om vilkårene for å kunne klage er oppfylt. Deretter vil vi vurdere klagerens anførsler og om det foreligger saksbehandlingsfeil og eventuell ugyldighet.

1 Er vilkårene for å kunne klage innfridd?

For at det skal foreligge klageadgang må den påklagede avgjørelsen være påklagbar, klageren må være berettiget til å klage, og klagen må være rettidig fremsatt.

Rana kommunes forskriftsvedtaket om endring i kommunalt løypenett for snøskuter kan påklages jf. nasjonal forskrift § 4a siste ledd første punktum.

For klagesaker etter nasjonal forskrift § 4a gjelder forvaltningslovens kapittel VI, likevel slik at vedtaket bare kan påklages av grunneiere og rettighetshavere til eiendommer i løypenes influensområde, Sametinget og berørte reinbeitedistrikt, organisasjoner hvis interesser blir berørt av snøskuterløypene, nabokommuner og berørte statlige og regionale organer, jf. forskriften § 4a første ledd.

Klagerne, Naturvernforbundet i Rana og omegn og Polarsirkelen Turlag, er begge å regne som miljø- og friluftslivsorganisasjoner hvis formål er å arbeide for interesser som kan bli berørt av løypeforskriften. Vi anser begge organisasjoner for å være klageberettiget. Klagen er rettidig fremsatt. Vilkaene for å ta klagen til behandling anses oppfylt.

2 Klagernes anførsler

2.1 Naturvernforbundet i Rana og omegn

Vi oppsummerer klageanførsleane fra Naturvernforbundet i det følgende:

Friluftsliv

- Løype 1 berører et *svært viktig friluftsområde* (M98-2013), i strid med føringene fra KLD jf. nf. § 4a om at løyper ikke bør legges i slike områder. Det er samlet sett betydelig overvekt av negative konsekvenser av å etablere løypa, spesielt for friluftslivet. Dette i tråd med rådmannens innstilling til vedtak og Fylkesmannens anbefaling.

Støy

- Løype 1 er i konflikt med hytteområder, i strid med føringer fra KLD jf. nf. § 4a om at kommunen plikter å ta hensyn til hytteområder ved etablering av løype.
- Det ligger 20 hytter, Umbukta fjellstue og et campingvognfelt med ca. 60 hytter innenfor anbefalt buffersone. Kommunen har vektlagt eksisterende støy fra E12, men ikke konsekvensene av ytterligere støybelastning vil ha for disse eller for friluftslivet.

Naturmangfold

- Opprettelse av løype 1 er ikke forenelig med hensynet til leveområde for jerv (EN) og føre-var-prinsippet jf. naturmangfoldloven § 9 må legges til grunn.
- Det er registrert arter unntatt offentligheten jf. offentleglova § 24 («sensitive artsdata») i området hvor løype 1 vedtas etablert.
- Løype 1 berører et kjent yngleområde for havelle (NT).
- Kommunens begrunnelse vedrørende konsekvenser for naturmangfoldet er mangelfull.

Forurensning

- Løypa vil medføre økt lokal luftforurensning, spesielt ved løypestart.
- Løypa vil medføre økte utslipp av CO₂, i strid med kommunens egen Klima- og energiplan (2010-2014) om å redusere klimagassutslipp med 30% innen 2020 fra 1991-nivå.
- Løypa vil medføre økt forsøpling, spesielt ved rasteplasser.

Landskap

- Løypa vil forringe kvaliteten på landskapstypen «åpent dallandskap med innsjøpreg og infrastruktur». Det vises til at det er kartlagt 32 slike områder i Nordland.

Reindrift

- Løypa går i område registrert som vårbeite, ellers er området registrert som høstvinter- og vinterbeite. Det er registrert flytt- og trekkleier samt oppsamlingsområder i området løypa går. Det vises til negative konsekvenser av å legge løyper gjennom vinterbeiteområder.

2.2 Polarsirkelen turlag (tidl. Rana Turistforening)

Vi oppsummerer klageanførsleane fra Polarsirkelen turlag i det følgende:

Friluftsliv

- Avbøtende tiltak (mulighet for stenging og fartsgrense) er ikke tilstrekkelig for å ivareta hensynet til friluftslivet.
- Løype 1 berører et *svært viktig friluftsområde* (M98-2013), i strid med føringene fra KLD jf. nf. § 4a om at løyper ikke bør legges i slike områder.

3 Fylkesmannens vurdering

3.1 Friluftsliv

Ved fastsetting av løypene skal kommunen jf. nf. § 4a «*ta særskilt hensyn til støy og andre ulemper for friluftslivet*». Det følger av KLDs merknader til nf. § 4a at kommunen ikke bør legge løyper i områder kartlagt som «*viktige eller svært viktige friluftslivsområder*» jf. veileder M98-2013 samt holde «*store sammenhengende vinterfriluftslomsråder*» fri for løyper.

Departementet understreket i forarbeidene (Prop. 35 L (2014-2015) pkt. 4.3) at det fortsatt er et viktig nasjonalt mål å skjerme natur- og friluftslivsinteresser mot unødvendig støy og andre belastninger med motorisert ferdsel. Lovtekstens ordlyd om at kommunen ved fastsetting av løypene skal ta *særskilt hensyn* til støy og andre ulemper for friluftsliv betyr ifølge forarbeidene at kommunen må tillegge hensynet til friluftslivet spesielt stor vekt. Det er særlig friluftslivet som risikerer å bli skadelidende ved etablering av snøskuterløyper, ikke minst som følge av eventuell ulovlig kjøring med utspring i løypene. Hensynet til friluftslivet står derfor i en særstilling.

Området løype 1 går i er av kommunen kartlagt som et «*svært viktig friluftslivsområde*» jf. Miljødirektoratets veileder M98-2013. Støypåvirkningen på friluftslivsområdet overstiger anbefalt grenseverdi på 40dB jf. Miljødirektoratets støyveileder av 10. januar 2018 (se avsnittet «*Støy*»).

Fylkesmannen mener at det foretatt tilstrekkelig utredning, kartlegging og verdsetting av friluftslivsinteressene i området. Utredningsplikten i nf. § 4a og forvaltningsloven § 37 anses dermed som oppfylt.

Fylkesmannen i Nordland (daværende friluftslivsmyndighet), Statskog, Rana turistforening og Naturvernforbundet i Rana og omegn har, av hensyn til de negative konsekvensene løype 1 vil ha for friluftslivet, uttalt seg negativt til opprettelse av løypa.

Rådmannen i Rana kommune innstilte i sak 7/19 på at løype 1 Umbukta – riksgrensen ikke skulle opprettes, da særlig av hensyn til friluftslivsinteressene. Rådmannens konklusjon er gjengitt i det følgende:

«Rådmannens konsekvensutredning og innkomne høringsuttalelser viser at en snøskuterløype mellom Umbukta og riksgrensen vil ha stor negativ konsekvens for det øvrige friluftslivet i området, ingen eller små negative konsekvenser for reindriftsnæringen og mulig svak positiv konsekvens for Umbukta fjellstue.

Området har særlige kvaliteter for friluftslivet bl.a. på grunn av gode parkeringsmuligheter, nærhet til gode fiskevann, at det er innfallsport til resten av det svært viktige friluftslivsområdet, oppkjørte skiløyper og Umbukta fjellstue med sanitæranlegg, overnattingsmuligheter og kafédrift.

Avbøtende tiltak vil i liten grad kunne dempe potensielle konflikter.

Kommunen har plikt til å ta særskilt hensyn til støy og andre ulemper for friluftslivet ved fastsettelse av snøskuterløyper. Dette følger av både motorferdsellov- og forskrift. Kommunene bør ikke legge løyper i svært viktige eller viktige friluftslivsområder, og de bør søke å holde store sammenhengende vinterfriluftslivsområder fri for snøskuterløyper. Dette følger av merknadene gitt til forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og islagte vassdrag.

Hensynsreglene i motorferdselloven § 4a fjerde ledd og forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark § 4a femte ledd er ikke absolutte forbudsregler. Det betyr at kommunen i utgangspunktet kan legge løyper i for eksempel viktige friluftslivsområder, dersom den etter en konkret vurdering finner at det foreligger andre hensyn som etter kommunens skjønn er så tungtveiende at hensynet til friluftsliv må vike.

Rådmannen finner ikke at det foreligger andre hensyn her som er så tungtveiende at hensynet til friluftslivet må vike og kan fortsatt ikke anbefale at denne løypen vedtas.»

Rana kommunestyre var ikke enig med rådmannens innstilling og valgte å vedta løype 1. De begrunner sitt vedtak om å etablere løype i et svært viktig friluftslivsområde med at det er fastsatt avbøtende tiltak (fartsbegrensning og mulighet for å stenge løypa ved friluftslivsarrangement) og at det er mange områder i kommunen som er båndlagt knyttet til natur og friluftsliv. For sistnevnte vises det til Saltfjellet/Svartisen nasjonalpark, naturreservater og landskapsvernområder.

Kommunestyret viser videre til at 3340 km² av kommunens totalareal på 4461 km² på ulik måte knytter seg til friluftslivsinteresser i kommuneplanens arealdel (hensynssone friluftsliv, naturvernområder, annen båndlegging, sikringssone drikkevann/grunnvann, hensynssone reindrift og LNFR), og at «hensynet til friluftslivet i det aktuelle området må vike i forhold til etablering av den aktuelle snøskuterløypa».

I underinstansbehandlingen av klagen i sak 77/19 den 3. september 2019 fastholdt rådmannen sin vurdering om at løype 1 ikke burde opprettes og innstilte på at klagen skulle gis medhold. Kommunestyret kunne på sin side ikke se at det var kommet inn nye momenter i saken og opprettholdt eget vedtak.

I underinstansbehandlingen av klagen har kommunestyret begrunnet sin stadfestelse av eget vedtak i det følgende (vedr. friluftslivsinteressene):

«Her er regelverket slik å forstå – noe også rådmannen viser til – at kommunen i utgangspunktet kan legge løyper i for eksempel viktige friluftsområder dersom kommunen etter en konkret vurdering finner grunnlag for at det er andre hensyn som etter kommunens skjønn er så tungtveiende at hensynet til friluftslivet må vike. Når rådmannen skriver at ei skuterløype mellom Umbukta – og riksgrensen vil ha stor negativ konsekvens for det øvrige friluftsliv så er dette en vurdering og avveining som kommunestyret ikke er enig i og som det tilligger kommunestyret å fatte vedtak om.

Kommunestyret er ikke enig i at hensynet til områdets friluftskvaliteter settes til side ved en skuterløype Umbukta – riksgrensen. De geografiske områdene som i den forbindelse er listet opp i rådmannens saksframstilling som Sauvasshytta, Krabbfjellet og øvrige områder nord og øst for fjellstua vil være helt uberørt av løypa Umbukta – riksgrensen. De som skal til Grunnvass-skardet på ski vil måtte krysse skuterløypa en gang.»

Er kommunestyrets vekting av friluftslivsinteressene klart uforholdsmessig?

Om overprøving av kommunens skjønn i klagesaker etter nf. § 4a har Klima- og miljødepartementet uttalt følgende i brev 4. oktober 2017 til Fylkesmannen i Troms vedrørende vekting av hensynet til friluftslivet:

«Bare der kommunens vekting av de ulike hensynene er klart uforholdsmessig – for eksempel der kommunen har sett helt bort fra de hensyn loven sier den skal vektlegge eller avveieningen ut ifra

den konkrete situasjonen fremstår svært urimelig i disfavør disse hensynene, er det etter departementets syn grunnlag for å oppheve vedtaket.»

Departementet har i det samme brevet uttalt følgende vedrørende de krav som stilles til kommunens begrunnelse dersom løyper etableres i strid med lovgivers intensjon:

«Departementet vil bemerke at lovgiver har gitt hensynet til friluftsliv en særstilling fremfor de andre hensynene, jf. motorferdselloven § 4a fjerde ledd tredje setning og den tilsvarende bestemmelsen i forskriften ("Ved fastsetting av løpene skal kommunen ta særskilt hensyn til støy og andre ulemper for friluftslivet"). Dette betyr fortsatt ikke at det er forbudt å la friluftinteressene vike for andre hensyn. Bestemmelsen må først og fremst forstås slik at den stiller ekstra strenge krav til vedtakets begrunnelse der det er friluftslivshensyn som berøres. Vedtaket må inneholde en grundig vurdering av støy og andre ulemper for friluftsliv, av de andre relevant hensynene i saken, og kommunens avveining av disse.»

Som departementet bemerker er det et skjerpet krav til begrunnelse når kommunen allikevel velger å legge løyper i viktige eller svært viktige friluftslivsområder. Dette gjelder spesielt tilfeller hvor administrasjonen v/rådmannen innstiller på at løypa ikke bør opprettes av hensyn til friluftsliv, naturmangfold mv., altså hensynsbestemmelsene i nf. § 4a. Da dette er en «bør ikke»-bestemmelse i nf. § 4a ligger det, som kommunestyret også påpeker, til kommunens skjønn å etablere løyper også i disse områdene.

Det er klart at det ikke er anbefalt å legge snøskuterløyper i områder som er så viktige for friluftslivsinteressene som det Umbukta er. Samtidig er det ut fra Miljødirektoratets veiledningen og Klima- og miljødepartementets brev av 4. oktober 2017 klart at det ikke er noe forbud mot å legge snøskuterløyper i viktige og svært viktige friluftslivsområder.

Kommunen kan legge løyper i slike områder dersom den etter en konkret vurdering finner at det foreligger andre hensyn som etter kommunens skjønn er så tungtveiende at hensynet til friluftsliv må vike. Dette forutsetter at kommunen har gjort en saklig og forsvarlig vurdering og avveining av de ulike hensynene mot hverandre, herunder vurdert muligheten for avbøtende tiltak og mindre konfliktfylte løsninger. Departementet sier at det stilles ekstra strenge krav til vedtakets begrunnelse der det er friluftslivshensyn som berøres.

Kommunestyret har ved sine behandlinger av saken vært klar over at det foreligger interessekonflikter, og at dette gjelder selv om det er fastsatt avbøtende tiltak. De er godt kjent med at et svært viktige friluftsområder vil bli utsatt for støy over anbefalte verdier, og at det foreligger protester fra egen administrasjon og fra høringsparter som er begrunnet i hensynet til friluftslivsinteressene. Kommunestyret har, som vist over, imidlertid lagt avgjørende vekt på at det finnes andre områder i kommunen som er båndlagt og hvor friluftslivet har fortrinnsrett.

Konklusjon

Vi vil understreke at rådmannen har lagt frem en godt, faglig forankret innstilling for kommunestyret i denne saken. Rådmannens innstilling om å ikke opprette løypa er i tråd med lovgivers intensjon om å unngå løyper i viktige og svært viktige friluftslivsområder. Spørsmålet her er imidlertid rekkevidden av kommunens skjønn, altså i hvilken utstrekning kommunen allikevel kan etablere løyper i strid med lovgivers intensjon. Klima- og miljødepartementet har i brev 4. oktober 2017 uttalt at grensen for kommunens skjønn går der vektingen av hensynet til friluftslivsinteressene er «klart uforholdsmessig», hvor

«kommunen har sett helt bort fra de hensyn loven sier den skal vektlegge» eller hvor avveiningen fremstår som «svært urimelig i disfavør av disse hensynene».

Interesseavveiningen kommunestyret har foretatt vil sannsynligvis medføre at områdets kvaliteter for friluftslivet blir redusert og muligens også at friluftsfolket fortrenses fra et attraktivt friluftslivsområde i strid med lovgivers ønske. Det er betimelig å sette spørsmålstegn ved om friluftslivsinteressene, med dagens ordlyd, har et tilstrekkelig rettsvern i nf. § 4a. Slik vi forstår bestemmelsen vil det i stor grad være opp til kommunens stemmeberettigede innbyggere å avgjøre om kommunestyrets vekting av friluftslivsinteressene er tilfredsstillende ved interessekonflikter. Også vi vil, i likhet med Fylkesmannen i Nordland og andre sentrale høringsparter, sterkt fraråde kommunen å etablere løyper i slike viktige og svært viktige friluftslivsområder. Dette er i tråd med lovgivers intensjon.

Kommunestyret har imidlertid, selv om denne fremstår som i tynneste laget, foretatt en konkret vekting av hensynet til friluftslivsinteressene og kommet til at den allikevel ønsker å opprette løypa. Det er lagt vekt på de avbøtende tiltak som er foretatt, tilstedeværelsen av andre forstyrrelseskilder i området og alternative friluftslivsområder i kommunen. Begrunnelsesplikten anses som oppfylt. Vi har ikke grunnlag for å fastslå at den vektingen kommunen har gjort av hensynet til friluftslivsinteressene er klart uforholdsmessig. Slik vi forstår departementets uttalelser vil det dermed ikke være grunnlag for å oppheve kommunens vedtak. Klageanførselen imøtegår dermed ikke.

3.2 Støy

Det følger av nf. § 4a at kommunen skal ta «særskilt hensyn til støy og andre ulemper for friluftslivet», ta hensyn til «bolig- og hytteområder» og at Miljødirektoratets støyveileder er førende ved utredning av støypåvirkning av løypene jf. KLDs merknader til nf. § 4a.

I Miljødirektoratets støyveileder av 1. januar 2018 er det lagt til grunn en anbefalt støygrense på 40dB for viktige- og svært viktige friluftslivsområder og 60dB for støyfølsom bebyggelse som boliger og hytter. Dette tilsvarer en støybuffer på hhv. 450 m til friluftslivsområder og 60 m til boliger og hytter.

Hyttene i Umbukta har en høyere avstand til løype 1 enn anbefalt minsteavstand på 60m (60dB). Jamfør kommunens løypekart vil heller ikke Umbukta fjellstue ligge innenfor 60m fra løypa. Ingen av hytteeierne som berøres av løypa har påklaget kommunens vedtak, selv om disse ville være klageberettiget.

Når det gjelder det svært viktige friluftslivsområdet så går løype 1 rett igjennom dette, altså innenfor anbefalt minsteavstand på 450m (40dB). Dette er dermed i strid med lovgivers anbefaling.

I utredningen poengteres det at området løype 1 går i allerede er preget av en del støy, både fra snøskutere i løypa mellom Umbukta og Møgrossfjellet og fra trafikken på E12.

Kommunen har utredet løypas støypåvirkningen ihht. Miljødirektoratets veileder og fulgt direktoratets anbefaling om å fastsette avbøtende tiltak for å redusere støypåvirkningen, herunder nedsatt fartsgrense (30km/t) og rasteforbud.

Det ligger følgelig til kommunens skjønn å vedta løypa ut ifra hensynet til støy og bolig- og hytteområder. Klageanførselen imøtegår ikke.

3.3 Naturmangfold

Før kommunen sender forslag til løyper på høring skal den utrede virkningen løypene vil ha for naturmangfold i influensområdet jf. nf. § 4a sjette ledd. Kommunen er videre pålagt å gjøre vurderinger etter de miljørettslige prinsippene i nml. §§ 8-12 jf. § 7.

Kommunen skal ved fastsettelse av forskrift om skuterløyper ta «*hensyn til naturmangfold*» jf. nf. § 4a femte ledd. Kommunen skal forsøke å finne løsninger for å unngå konflikt med hensynet til naturmangfold jf. Klima- og miljødepartementets merknader til nf. § 4a femte ledd.

Naturvernforbundet anfører konflikt mellom løype 1 og hensynet til havelle (NT), jerv (EN) og registreringer av sensitive arter unntatt offentligheten.

Miljødirektoratet har her presisert at plikten til å ta hensyn til naturmangfoldet må anses som brutt dersom løypene med tilhørende rasting legges for nær hekkeplasser, hi, spillplasser eller liknende, slik at det er faring for at hekking- og yngling oppgis, eller gjennom særlig sårbare eller truede botaniske forekomster der skader på vegetasjon eller markdekke kan oppstå ved tynt snødekke.

Fylkesmannen har selv undersøkt registreringer i Naturbase og Naturbase sensitive artsdata og vurdert løypas beliggenhet og det tidsrom løypa er åpen for motorferdsel. Løypa skal være stengt 15. april og går i sin helhet på islagt vann, langsmed E12 og i et område med et betydelig antall hytter. Vi kan ikke se at løypa vil være i konflikt med hensynet til naturmangfoldet. Vår vurdering er i tråd med rådmannens vurdering i innstillingen til underinstansbehandling av klagen. At kommunestyret ikke har lagt avgjørende vekt på disse hensynene ved vedtakelse av løype 1, er ikke en selvstendig ugyldighetsgrunn.

Det ligger følgelig til kommunens skjønn å vedta løypa ut ifra hensynet til naturmangfoldet. Klageanførselen imøtegås ikke.

3.4 Forurensning

Forurensning (klimagassutslipp og lokal forurensning) og forsøpling med utspring i løypene eksplisitt nevnt som del av hensynsplikten i nf. § 4a. Dersom slik forurensning eller forsøpling vil kunne påvirke naturmiljøet negativt, vil imidlertid vurderingsplikten etter naturmangfoldloven §§ 8-12 kunne slå inn. Forurensning og forsøpling vil også kunne være del av utredningsplikten i nf. § 4a og fvl. § 37 der dette vil kunne påvirke «bolig- og hytteområder», «friluftsliv» eller eks. forurensning av drikkevannskilder regulert i sektorlov. Kommunen har i utredningen vurdert både forurensning og forsøpling, også under sin vurdering etter nml. §§ 8-12. At kommunestyret ikke har lagt avgjørende vekt på disse hensynene ved vedtakelse av løype 1, er ikke en selvstendig ugyldighetsgrunn.

Det ligger følgelig til kommunens skjønn å vedta løypa ut ifra hensynet til forurensning og forsøpling. Klageanførselen imøtegås ikke.

3.5 Landskap

Det følger av nf. § 4a femte ledd at kommunen skal ta hensyn til landskap ved etablering av snøskuterløyper. Miljødirektoratet har i sin veiledning på miljøkommune.no lagt vekt på synligheten av løypene og at kommunen bør unngå å legge disse på åskammer eller på annen måte unødig eksponert i landskapet.

Kommunen har i utredningen vurdert landskapspåvirkningen av løypa. I underinstansbehandlingen av klagen har rådmannen lagt vekt på at tiltak for å redusere konflikt er iverksatt, at løypa er forsøkt plassert slik at den blir minst mulig eksponert i landskapet, at merking er midlertidig og fjernes etter

endt sesong og at det er flere andre inngrep i området (E12, dispensasjonsløyper, hytter og boliger). At kommunestyret ikke har lagt avgjørende vekt på disse hensynene ved vedtakelse av løype 1, er ikke en selvstendig ugyldighetsgrunn.

Det ligger følgelig til kommunens skjønn å vedta løypa ut ifra hensynet til landskap. Klageanførselen imøtegås ikke.

3.6 Reindrift

Det følger av nf. § 4a fjerde ledd at det er forbudt å etablere løyper som vil være til «vesentlig skade eller ulempe for reindriften». I KLDs merknader til nf. § 4a har departementet dette:

«Løyper som virker inn på reindriftenes særverdiområder og minimumsområder vil normalt anses for å være til vesentlig skade eller ulempe for reindriften. Med særverdiområder menes flyttelei, brunstland, kalvingsland, sentrale luftingsområder, samt områder i og ved anlegg til merking, skilling og slakting. Minimumsbeiter er det årstidsbeitet som begrenser distriktets reintall. Kommunene skal spesielt ta hensyn til viktige vinterbeiteområder.»

Hvorvidt løyper i «særverdi eller minimumsområder» er til vesentlig skade eller ulempe for reindriften, er dermed en skjønnsmessig vurdering hvor det må legges avgjørende vekt på næringas egne vurderinger. Det er derfor et særskilt krav til involvering av reindriften, noe som også vektlegges i Miljødirektoratets veileder av 20. oktober 2017 om planlegging av snøskuterløyper og hensynet til reindriften.

I kommunens utredning vises det til at reindriftnæringen v/Idgruben reinbeitedistrikt ikke har hatt merknader til Løype 1 og at distriktet har akseptert løypa. Det er fastsatt avbøtende tiltak, herunder bestemmelser om at løypa skal stenges permanent 15. april og at løypa også kan stenges tidligere enn dette av hensyn til reindriften.

Løypa berører i begrenset grad minimums- og særverdiområder jf. KLDs merknader til nf. § 4a. Da berørt reinbeitedistrikt har akseptert opprettelse av løypa og da det er fastsatt avbøtende tiltak, anses ikke løypa for å være «til vesentlig skade eller ulempe for reindriften».

Det ligger følgelig til kommunens skjønn å vedta løypa ut ifra hensynet til reindriften. Klageanførselen imøtegås ikke.

4 Fylkesmannens vedtak

Etter en konkret vurdering har Fylkesmannen i Troms og Finnmark truffet følgende

vedtak:

Fylkesmannen tar ikke klagen fra Naturvernforbundet i Rana og omegn av 4. mars 2019 og Rana turistforening (nå Polarsirkelen turlag) av 9. mars 2019 til følge. Fylkesmannen stadfester med dette Rana kommunes vedtak truffet av kommunestyret i sak 7/19 den 12. februar 2019.

Vårt vedtak er endelig og kan ikke påklages. Partene underrettes ved kopi av dette brevet. Vi gjør oppmerksom på partenes rett til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven §§ 18 og 19.

Vi ber om at vår referanse oppgis ved henvendelse til oss.

Med hilsen

Iris Rita Hallen (e.f.)
leder for seksjon vilt og motorferdsel

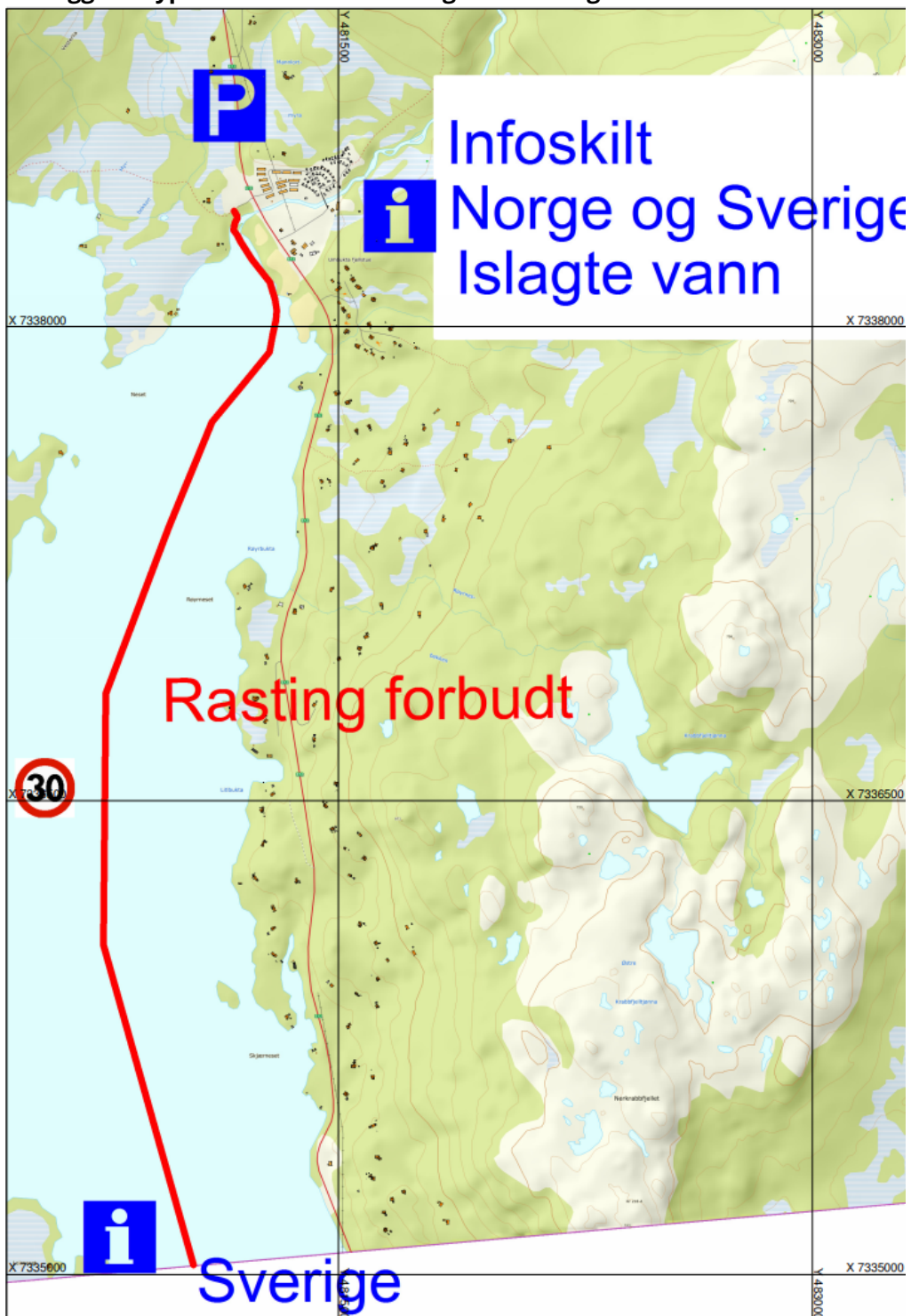
Anders Tandberg
overingeniør miljø

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
Naturvernforbundet i Rana og omegn v/leder Tage Vedal
Polarsirkelen Turlag - postmottak
Fylkesmannen i Nordland - postmottak

Vedlegg 1: Løype nr. 1 Umbukta - riksgrense Sverige

Kart: Kartutsnittet er hentet fra løypeforskriften for Rana kommune på lovdata.no og viser den påklagede løype 1 fra Umbukta til riksgrensen mot Sverige.